

Les zones

EL TEMPS ofereix en dos lliuraments la biografia de Francisco Mora, nou director de Ràdio 9. El passat de Mora apareix esquitxat de zones convulses, on destaquen la militància a la Guàrdia de Franco i una més que fluida relació amb els més alts estaments militars.

recorde Paco Mora amb la pistola a la cintura. Sempre estava xerrant amb els guàrdies civils, i es feia l'americana enrere, perquè es veiés bé la cartutxera. Era fàcil trobar-lo vestit de manera paramilitar, amb la camisa blava de Falange". Parla Núria Albó, antiga alcaldessa pel PSC de la Garriga (Vallès Oriental) de 1979 a 1987. Els records dels dies del règim de Franco són vívids quan s'esmenta el nom de l'actual director de Ràdio 9 designat pel Partit Popular, que va passar els seus primers anys a la Garriga emigrat des de Múrcia. Francisco Mora es va llaurar des d'aquí una escalada dins del món del periodisme envoltada de contactes treballats amb l'alta jerarquia militar. Va destacar com entrevistador dels implicats més coneguts a l'intent del colp d'estat del 23-F, faceta que el va catapultar a formar part de la plantilla de la revista *Interviú*, la qual arribaria a dirigir enmig d'una forta polèmica a la redacció. La intermitent ascensió va envoltada d'aiguamolls de controvèrsia que tenen el colofó en la ràdio valenciana —únic mitjà públic del País Valencià íntegrament en català i que serà dirigit per un castellanoparlant, tot i que segons Juan José Bayona, director de Ràdio Televisió Valenciana, "Mora entén el valencià"—, i d'origen en una servicial militància franquista, que ell assegura que és fruit de la necessitat de "viure". A l'ombra del poder, s'entén.

La Guàrdia de Franco. Francisco Mora Martínez naix a Lorca, Múrcia, el 1935, en una família humil. Des d'allà es trasllada a Albacete per a treballar de llaurador. Va fer el batxi-

Prohibides de Paco Mora (I)

l·ler al Centro Especial de Enseñanza Superior de la ciutat. La seua joventut va estar marcada per la devoció a la festa taurina, que ha definit en ocasions com “part intrínseca que forma la cultura espanyola”. De fet, va intentar ser *novillero* i va aparèixer en algunes curses amb el nom de Paco Lorca.

Francisco Mora fa el servei militar a Menorca, on coneix Montserrat, la seua dona, amb qui tindrà sis fills, un dels quals morirà uns anys després a un accident d'automòbil. Ramon Mora, un altre dels fills, és actualment regidor de l'Ajuntament de Granollers pel Partit Popular. Als anys 60, el matrimoni Mora decideix establir-se a Catalunya i viure a la Garriga. L'actual director de Ràdio 9 treballa com a repartidor de telegrams, fins que aconsegueix col·laborar a la desapareguda editorial Bruguera de Barcelona, líder en aquell temps de les publicacions en forma d'història gràfica. Mora fa de dibuixant en alguns tebeos de la casa com *Sissi*, *As de Corazones*, *Celia* i *Joyas Literarias Juveniles*, una sèrie d'adaptació al còmic de famoses novel·les juvenils. Durant la segona meitat dels 60, Mora comença les seues feines periodístiques d'una forma sinistra: escrivint necrològiques als mitjans on col·laborava. A la Garriga, sovintaja la companyia dels guàrdies civils. Núria Albó recorda: “Ningú no es refiava massa d'ell perquè el veies sempre a la caserna. Fins i tot se n'anava de ronda amb ells, lluint la pistola i un rellotge decorat amb la bandera nacional. Tenia fama de ser un xerraire, una mena de delator, un home de buscar influències a qualsevol preu. La gent el temia. Tot i que no tenia aspecte amenaçant no queia bé a ningú”. La gent no anava desencaminada quan desconfiava de Mora: era membre del violent grupúscul feixista anomenat la Guàrdia de Franco. Ell mateix ho ha reconegut molts anys després. El 15 de març de 1993, apareixia a l'edició de Granollers de *El 9 Nou* una entrevista realitzada pel periodista Josep Mas on Mora justifica aquesta pertinença amb frases com “Jo era un home amb molts fills i havia de viure” i “la meua operació era sols viure”. A més a més, Francisco Mora reconeix la pertinença a Falange, i en referència a un antic ideòleg del PSUC diu: “També va ser de Falange el professor Sacristán i va ser tan decent com a falangista com després com a comunista”. En aquesta entrevista, fa també un autoretrat polític de caire bastant singular: “Sóc d'esquerres amb el cap, de dretes amb l'estómac i anarquista de cintura cap avall”.

“Recordo Paco Mora amb la pistola a la cintura.” (Núria Albó, alcaldessa de la Garriga, 1979-1987)

“Jo li deia a Paco: ‘tu has llevado camisa azul, y yo no’.” (Jaime Borrell, alcalde franquista de la Roca del Vallès, 1964-1974).

CARLES JIMENO

L'atac de Sabadell. L'any 1966, a Sabadell hi va haver un acte vandàlic que forma part de la memòria històrica de la comarca. El 4 de novembre, Manuel Jiménez de Parga, aleshores catedràtic de dret de tendències ideològiques monarquitzants, va pronunciar una conferència a la Caixa d'Estalvis amb l'advocat Lluís Casals. Una vegada finalitzada aquesta xarrada, uns joves els varen esperar en una cantonada i els varen apallisar. Al llibre *El franquisme i l'oposició sabadellenca 1939-1976*, l'historiador Andreu Castells es refereix als atacants com “una colla de xicots vestits de cuir i carregats de cadenes... tothom sabia qui eren els agressors... però les diligències judicials varen acabar en no-res”. Muriel Casals, filla de Lluís Casals (traspasat fa dos estius) era present en l'incident: “Recorde les potades i la violència d'aquella nit. Els atacants eren titelles, no ideòlegs, això era evident. No deixaven de cridar ‘Viva Cristo Rey, viva Cristo Rey!’”.

Ara, gairebé 30 anys després, un destacat activista franquista a la Catalunya d'aquell temps que exigeix mantenir l'anonimat, ha assegurat a EL TEMPS que Francisco Mora era un dels atacants. En to irònic diu: “Pregunte-li a Jiménez de Parga qui li va fotre dues hòsties aquella nit”. I continua argumentant: “Supose que Paco i jo encara som amics i camarades, el que passa és que ell segueix la causa per altres senders. Aquell que ha mamat la doctrina franquista no la pot oblidar”.

Aquest com-

EL TEMP

pany de militància assegura: “No em consta que Paco s’haja donat de baixa de la Guàrdia de Franco. Hi havia molta gent allà que esbatussava ben esbatussats els rogets, i ara et donen lliçons de democràcia. Però a Paco sempre l’he vist amb camisa blava, aquestes coses es duen en l’ànima”. Manuel Jiménez de Parga, actual membre del Tribunal Constitucional, ha rebutjat fer declaracions a EL TEMPS.

Després de viure a la Garriga, a final dels 60, els Mora es traslladen a Granollers. I també allà, Mora torna a sovintejar les companyies de la Guàrdia Civil. En aquells dies, Francisco Mora entra a formar part de la revista *Vallés*, una publicació del Movimiento, on acaba sent cap de redacció i fent funcions de director.

A la revista *Vallés*, Mora escriu reportatges i entrevistes amb típica prosa del Movimiento,

**“Paco Mora
estava informat
que m’anaven a
detenir, i no em
va avisar.”**

**(Josep Maria
Huertas
Claveria,
periodista)**

ARXIU

laudatòria en extrem amb les tipificades consignes (Franco, Déu, pàtria, hispanitat eterna...) d’un règim que prompte tocaria al seu final. Per exemple, a un article d’aquesta època que es diu “La hispanidad, un regalo jamás igualado”, Mora parla en aquests termes de la relació d’aquells conquistadors espanyols del segle XV amb els indígenes llatinoamericans: “Los españoles de aquella hora de nuestra historia, encontraron en el nuevo continente a unos seres que no tenían ningún respeto por la vida humana, que ofrecían en holocausto a sus horripilantes y sangrientos dioses de ultraterrena pesadilla... (...) España llevó a aquellas gentes un nuevo Dios cuya principal virtud era la de ser por encima de Dios justiciero Dios perdonador... (...) España no se limitó a aprender los mil y un modos de entendimiento gutural –más que idiomas– de los nativos, sino que en una labor de anos y paciencia infinita, regaló gene-

**“També va ser
de Falange el
professor
Sacristán i va
ser tant decent
com a falangista
com després
com a
comunista.”**
**(Declaracions
de Mora a ‘El 9
Nou’, 15-3-93)**

rosamente, un idioma rico y versátil. (...) Por eso... nos place celebrar el día de la Hispanidad; el día de la Raza”. La majoria dels escrits es desenvolupaven en termes semblants, superats només en acolitisme i visceralitat per unes editorials que tractaven el dictador pràcticament com un ésser diví. En els últims anys que precedeixen la democràcia, Mora manté una fluida relació amb els alcaldes franquistes de la zona. Algunes de tenses, com les que l’enfronten a l’alcalde franquista del període 1964-1974 de la Roca del Vallès, Jaime Borrell. Diu de Mora: “Era molt agressiu i frontal quan es relacionava amb mi com a periodista. Presumia de ser més progressista que l’administració, i jo li deia: ‘Paco, tu has llevado camisa azul y yo no’. Ell sempre em contestava que molts personatges importants de la història havien canviat de camisa”. Aquesta relació amb edils del sistema va també acompanyada d’una creixent connexió amb els estaments militars més alts. Quan el tinent general i ministre de Treball Coloma Gallegos visita Catalunya el 1974, Mora fa un article hagiogràfic a *Vallés*, i surt amb ell amigablement a la foto. Temps després, Luis Martín de Pozuelo, segon cap d’estat major de la Quarta Regió Militar, remet una carta a *Vallés* agraint a Mora l’editorial amb el títol “El ejército y la política” escrit arran de la visita de Coloma Gallegos: “...por lo que de castrense tiene, que refleja claramente el espíritu de los españoles”. És un indicatiu palpable d’allò que després serà un contínuum: Mora es consolidarà com l’home de lliure accés als militars més reacis amb la premsa, i fonamentarà la seua elevació professional entrevistant-los (i acompanyant les entrevistes amb retrats dibuixats per ell mateix de la cara dels entrevistats). De maig de 1974 a desembre de 1975, Rodolfo Martín Villa és governador civil de Barcelona i Francisco Mora lliga una amistat amb ell que li obre moltes portes. En paraules de Roberto Giménez: “Per ell, Martín Villa és el seu pare”.

La primavera de 1975 tenen lloc al Pirineu lleidatà les maniobres militars de la Operación Rebeco-75, presidides pel príncep hereu d’Espanya, Joan Carles de Borbon. A aquestes maniobres es va convidar una sèrie de periodistes (Carlos S. Costa del *Diario de Barcelona*, Arasa de *El Correo Catalán*, Martín de Pozuelo de *La Vanguardia*, entre altres) per informar de la millora tecnològica de l’exèrcit espanyol. Allà hi era Francisco Mora, com constata la portada de la revista *Vallés* on surt acompanyat del príncep. El fet és bastant sorprenent, perquè comparada amb els grans mitjans catalans era una senzilla revista comarcal del Movimiento, com tantes altres. Molt probablement, les òptimes relacions castrenses de Mora i la seua voluntat de viure hi tenien molt a veure. En aquella reunió de militars amb periodistes, es va in-

sinuar que anaven a empresonar Josep Maria Huertas Claveria —un dels periodistes més reconeguts de Catalunya, que havia escrit un article al *Tele/Exprés* que vinculava els meublés de Barcelona amb les vídues de militars (mireu EL TEMPS núm. 589). Alguns periodistes entre els assistents advertiren Huertas Claveria. Mora no. Ho confirma el mateix Huertas: “Paco Mora estava informat que m’anaven a detenir, i no em va avisar”. Això no va impedir que, una vegada detingut el periodista de *Tele/Exprés*, Mora sovintejara la Comissió de Solidaritat, associació constituïda principalment pel Grup Democràtic de Periodistes que reclamava l’alliberament de Huertas Claveria.

La transició. Franco mor el 20 de novembre de 1975. Un any després, la revista *Vallés*, encara amb Mora com a cap de redacció, surt al carrer amb una fotografia del dictador a la portada i amb la frase “Desde la emoción en el recuerdo”. L’editorial comença així: “Hoy, día 20 de noviembre, hace un año que Francisco Franco Bahamonde dejó este mundo para in crustarse, por derecho propio, en las páginas de la historia de España como un hito irreplicable”. L’any 76, sense acabar de desvincular-se de *Vallés*, Mora passa a ser periodista d’*El Noticiero Universal*, quan aquest mitjà el tutela la família Porcioles. A aquesta època de la transició se cimenten encara més les relacions de Mora amb l’estament militar. A l’entrevista publicada en *El 9 Nou* del 93 esmentada adés, Mora explica perquè hi ha aquests lligams tan sòlids: “Quan vaig començar a *El Noticiero* aquí hi havia aquella eufòria purista de començament de la democràcia i els periodistes consagrats no volien saber res de militars. I m’hi enviaven a mi, l’últim mico de la redacció, i resulta que entre preses de possessió, maniobres i altres actes, vaig començar a conèixer gent i tinents d’aquella època que ara són tinents generals”. Aquesta “eufòria purista” a què es refereix Mora sembla que li mereixia poca consideració. En una entrevista recent realitzada per periodistes de Granollers TV, Francisco Mora es referia als lectors de la primera època d’*El País* (textualment diu “aquells que anaven amb *El País* sota el braç”), com a “giliprogresia”.

L’any 1977,

De treballador com a repartidos de telegrames, Mora passa a col·laborar amb la desapareguda editorial Bruguera de Barcelona, líder en aquells temps de les publicacions en forma d’historieta gràfica. Mora fa de dibuixant en alguns tebeos com ‘Sissi’, ‘As de Corazones’, ‘Celia’ i ‘Joyas Literarias Juveniles’.

el president Tarradellas torna des de l’exili a Barcelona. A les primeres imatges televisives de l’esdeveniment, molt a prop seu, es pot distingir la figura de Francisco Mora, que decideix apropar-se al poder català en alça. El periodista passa a formar part de la redacció del *Diario de Barcelona* quan el mitjà viu els temps de direcció més conservadora (al càrrec hi era Julio Merino). L’actual diputat al congrés pel PP, Manuel Milián Mestre, amic de Mora, va ser el nexa d’unió entre Tarradellas i el periodista. Un antic company del *Diario de Barcelona* de Mora certifica l’estranya relació de Paco amb Josep Tarradellas: “Mora era molt fidel a les institucions i a l’empresa que paga. Encara que, en aquest cas, fóra una direcció tan de dretes que ell quedava com a lliberal”.

Al llibre *La crisi d’identitat del Brusi*, escrit per Víctor Saura, Joan Carles Clarós i Xavier Vilà, queda constància de la cada vegada més forta influència de Mora als estaments militars i policials. Diuen els autors, davant de l’empresonament d’un dels membres del consell d’administració del *Diario de Barcelona* el 1980: “Aquesta situació va propiciar que Santacreu —un alt càrrec de

l’empresa— demanés a Francisco Mora, redactor en cap del diari que fes servir les seves influències en el món militar i en la Direcció General de Policia per treure Arderiu de la presó”. Aquest mateix any, Francisco Mora, amb el pseudònim de Joan de Can Català, havia publicat a la revista *Vallés*, amb què continuava col·laborant, un article fent burla de les dones que es dedicaven a la política, empenyat pel nomenament de quatre alcaldesses el 1979 a diverses poblacions del Vallès, entre elles la Garriga, de la qual era alcaldessa Núria Albó. Les alcaldesses es varen querellar contra la revista, però van sobreseure el cas. La polèmica va saltar arreu de tot l’estat perquè Núria Albó va enviar a la secció d’*Inter-viu* de l’escriptor José Luis de Vilallonga una carta relatant els fets. L’aristòcrata ja havia tingut un agra polèmica periodística amb Mora, de qui deia a les pàgines d’*Inter-viu*: “Don Francisco Mora, cuyos nervios deben de ser muy sólidos, soportó perfectamente un régimen que muchos vieron de rodillas”.

Mora, mentre, des de la redacció del *Diario de Barcelona*, es preparava per a una nova etapa de la seua vida, on donaria el salt a *El Correo Catalán*, i encara, utilitzant els seus suports castrenses, a *Inter-viu*. Els judicis del 23-F varen ser el seu passaport.

Joan M. Oleaque

Robert L. Stevenson
AVENTURAS DE DAVID BALFOUR

